

**XLI. ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS
BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK**

A fejezet a központi költségvetés devizában és a forintban fennálló adóssága kamat- és egyéb kiadásait és bevételeit tartalmazza.

KIADÁSOK

Az államadóssággal kapcsolatos összes kiadás 1 141 599,1 millió forint volt 2017-ben, amely összeg 195 683,7 millió forinttal (20,7%-kal) haladja meg a 945 915,4 millió forintos módosított előirányzatot. Ezen belül a kamatkiadás 1 091 251,8 millió forint volt, ami 189 933,5 millió forinttal (21,1%-kal) haladta meg a 901 318,3 millió forintos módosított előirányzatot.

Az államadósság utáni kamatkiadásoknak a módosított előirányzathoz viszonyított 189 933,5 millió forintos többletkiadását a kedvező piaci helyzetben megvalósított, a tervezettet meghaladó forint és deviza visszavásárlások, csereaukciók, valamint a tervezetthez képest magasabb lakossági kincstárjegy értékesítés okozta. Növelte továbbá a kamatkiadásokat az eredetileg tervezettnél magasabb pénzforgalmi szemléletű költségvetési hiány finanszírozása. A visszavásárlások és csereaukciók következtében a finanszírozási és a kamatkiadási szerkezet módosult, amely a tervezettnél alacsonyabb hozamszint és hitelkamatok mellett csökkentőleg hatott a kamatkiadásokra.

2017-ben a költségvetés kamatbevételei 61 498,7 millió forinttal voltak magasabbak a tervezettnél. A kiadások tehát nagyobb mértékben emelkedtek, mint a bevételek, a nettó kamatkiadások mindösszesen 128 434,8 millió forinttal haladták meg a terveket. A nettó eredmény szemléletű kamatkiadás 936 805,2 millió forint volt 2017-ben, ami 2,0 %-kal csökkent a tervezett 956 168,3 millió forinthez képest.

1. Cím: A devizában fennálló adósság és követelések kamatkiadásai

A devizában fennálló adósság kamatkiadásai 21 383,1 millió forinttal lettek magasabbak a módosított előirányzatnál, és 252 271,4 millió forintot tettek ki. A devizában fennálló hiteleknél 4139,3 millió forint, a külön előirányzattal nem rendelkező ún. mark-to-market betétek utáni kamatokon 1315,6 millió forintos negatív kamatkiadás, míg a devizakötvényeknél 26 838,0 millió forint kiadásnövekedés valósult meg. A tervekhez képesti kamatkiadás növekedést a piaci devizakötvények év közbeni eredetileg nem tervezett visszavásárlása okozta, amelynek következtében a visszavásárolt devizakötvények előrehozott kamatfizetésére került sor. A 2017-ben első ízben végrehajtott devizakötvény-csere során visszavásárolt USD kötvények egyszeri kamatkiadást jelentettek. Az év során kamatmegtakarítást eredményezett az ún. mark-to-market betétek negatív kamatozása, az alacsony kamatszint, a Paks2 hitel tervezettnél későbbi lehívása, valamint az előirányzat tervezésekor még nem tervezett 2016-ban megvalósult devizahitel előtörlesztés.

2017-ben az euró átlagos árfolyama 309,21 Ft/euró volt, ami kissé kedvezőbb a költségvetési törvényben tervezett 312,0 Ft/eurónál

A devizahitelek kamatelszámolásai címsoron a kifizetett kamatok összesen 4139,3 millió forinttal lettek alacsonyabbak a tervezettnél, és 23 194,8 millió forintot tettek ki. E címsoron található az állam által nemzetközi pénzügyi szervezetektől felvett

hosszú lejáratú devizahitelek külföld felé történő kamatfizetése, az egyéb devizahitelek, azaz az átvállalt hitelek kamatai és máshova nem sorolható egyéb devizahitelek kamatai is.

A nemzetközi pénzügyi szervezetektől (Európai Beruházási Bank, Európa Tanács Fejlesztési Bank) felvett devizahitelek, illetve az átvállalt devizahitelek után kifizetett kamatok összesen 235,9 millió forinttal lettek alacsonyabbak a tervezettnél, és 21 957,0 millió forintot tettek ki. A megtakarítást alapvetően a tervezettől elmaradó kamatszint okozta, amely hatást erősítette a tervezetthez képest alacsonyabb átlagos árfolyam. A 2017 során bekövetkezett kamatcsökkenés következtében év végén 0%-os kamatozású volt az összes devizahitel 42,9%-a.

Az Európai Beruházási Banktól felvett devizahitelek után fizetett kamatok összege 19 476,5 millió forintot tett ki, ami az előirányzat 98,9%-át jelenti. A 223,3 millió forint megtakarítás a tervezettnél kisebb devizakamatokból adódott, amit az árfolyamváltozás kedvező hatása tovább erősített.

Az Európa Tanács Fejlesztési Banktól felvett hitelek esetében is a hozamok csökkenése eredményezte a kiadások csökkenését. Ezen a soron 12,6 millió forinttal lett alacsonyabb a kamatkiadás, és 2480,5 millió forintot tett ki.

Az egyéb devizahitelek kamatkiadásai az önkormányzatoktól 2011-ben, 2013-ban és 2014-ben átvállalt külföldi pénzintézetekkel szemben fennálló devizahitel utáni kamatkiadásokat jelenti 205,7 millió forint összegben, ami a kamatszint csökkenések és a 2016-os nem tervezett előtörlesztések következtében 315,6 millió forinttal kisebb a tervezettnél. Továbbá a belföldi pénzintézetekkel szemben fennálló tartozások után megfizetett kamatokat jelenti 927,7 millió forint összegben, amely 69,2 millió forinttal maradt el a tervezettől a változó kamatozású hitelek kamatmérséklődésének és a 2016-os devizahitel előtörlesztések következményeképpen.

Az egyéb devizahitelek között került elszámolásra az ÁAK-tól 2002-ben átvállalt fix kamatozású devizahitelek kamatkiadása, illetve ezen a soron került megtervezésre a Paks 2 beruházással kapcsolatos hitel utáni kamatfizetés is. 2017-ben azonban csak az ÁAK-tól átvállalt hitelek után keletkezett kamatfizetés 104,4 millió forint összegben, így 3518,6 millió forinttal kisebb kamatkiadás jelentkezett ezen az előirányzaton. A Paks 2 beruházással kapcsolatban 2017-ben lehívott hitelrész után 2017-ben még nem volt esedékes kamatfizetés.

A központi költségvetés által 1999-től kibocsátott nemzetközi devizakötvények után 210 508,2 millió forint összegű kamatkiadást fizetett a központi költségvetés. A módosított tervekhez képesti 16 904,5 millió forint összegű többletet elsősorban a tervekben nem szereplő, 2017-ben első ízben végrehajtott devizakötvény-csere során az ellenértékül visszavett USD kötvények és swapjaik lezárásához kapcsolódó egyszeri kamatkiadások okozták. Csökkentőleg hatott a teljesülésre a hozam és árfolyam alakulása.

A belföldi devizakötvények, azaz a Prémium Euró Magyar Állampapír (P€MÁP) és a Letelepdedési Magyar Államkötvények kamata 19 884,0 millió forintot tett ki 2017-ben, amely 9933,6 millió forinttal haladta meg a tervezettet. A túlteljesülés oka a tervezettnél nagyobb összegű értékesítés.

Elszámolásra került 1315,6 millió forint negatív kamat a máshová nem sorolható egyéb devizaműveletek kamatszámolásai során, ami nagyrészt a külön előirányzattal nem rendelkező ún. mark-to-market betétek utáni kamatok összegét jelenti. A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek során. 2016-ban a partnerek folyamatosan jelentős összegű devizabetétet helyeztek el, aminek következtében 2017-ben is sokáig magas szinten volt az egyéb kötelezettségek állománya. Ezen betétekre a negatív pénzügyi kamatok miatt az azokat elhelyező bankok fizették az említett kamatbevételt. Ugyanitt került elszámolásra a rulírozó hitelek igénybevétele után megfizetett kamat összege is.

2. Cím: A forintban fennálló adósság és követelések kamatkiadásai

A forintadósság kamatkiadásai 2017-ben 838 980,4 millió forintot tettek ki, amely 168 550,4 millió forinttal nagyobb a módosított előirányzatnál.

A forinthitelek kamatkiadása összességében 261,3 millió forinttal magasabb a módosított előirányzattól, és 27 996,1 millió forintot tett ki. A kiadásnövekedés egyfelől a volumen és szerkezeti hatás, másfelől az előbbivel ellentétes irányba mutató hozamhatás eredményeként valósult meg. Az Európa Tanács Fejlesztési Banktól lehívott hitelek esetében a tényleges kamat alacsonyabb volt a tervezettnél, a kamatszint csökkentések eredményeként 98,4 millió forintos megtakarítás jelentkezett. Az Európai Beruházási Banktól felvett projektfinanszírozó hitelek összege azonban meghaladta a tervekben szereplő hitelek nagyságát, így e hitelek esetében 359,6 millió forintos többletkiadás mutatkozott.

A forint államkötvények kamatkiadásai 727 546,2 millió forintot tettek ki 2017-ben, amely 162 642,4 millió forinttal több a módosított előirányzatnál. A kamatkiadások alapvetően a megemelt kibocsátások, kötvény visszavásárlások és csereaukciók következtében nőttek, illetve a jelentősen megnövekedett lakossági értesítések is emelték a kiadást. A forintkamatok csökkenése részben ellensúlyozta a kiadások emelkedését.

A piaci értékesítésű államkötvények kamatkiadásai 28,8%-kal, azaz 162 756,0 millió forinttal haladták meg a módosított előirányzatot, és 727 224,9 millió forintot tettek ki, amelyből a lakossági piaci kötvények kamata 60 025,2 millió forintot képviselt. A többletkiadásokat két ellentétes irányú hatás befolyásolta: részben a tervezettnél magasabb hiány miatt a terveket meghaladó kibocsátások, visszavásárlások és csereaukciók növelték, a tervektől elmaradó hozamok pedig csökkentették a kiadásokat. A másodpiaci műveletek (kötvény-visszavásárlások, kötvény cserék, tőzsdén kívüli (OTC) és hálózati visszavásárlások) során a tervezettnél alacsonyabb kamatszint - és a tervezettnél nagyobb mennyiség - esetében árfolyamveszteség jelentkezik, ami a kamatkiadások növekedését eredményezte. Az államkötvények lejáratát simító, és a költségvetés finanszírozásának biztonságát növelő kötvény visszavásárlások és kötvénycserék esetében ez az árfolyamveszteség valójában

az eredeti lejáratig terjedő időszakra jutó kamatkiadás előrehozását jelenti, így ezzel a többlet kamatfizetéssel a jövőbeni kamatkiadások csökkennek.

A nem piaci értékesítésű államkötvények 321,3 millió forintos kamatkiadása 113,6 millió forinttal lett kisebb az előirányzatnál, köszönhetően a változó kamatozású államkötvények csökkenő hozamának.

A kincstárjegyek 83 379,2 millió forint összegű kamatkiadása 6895,6 millió forinttal magasabb a tervnél. Ezen belül a diszkontkincstárjegyek után kifizetett 4930,6 millió forint kamat 7455,6 millió forinttal kevesebb, mint az előirányzat összege. A diszkontkincstárjegyek esetén ez a megtakarítás egyrészt a tervezetthez képest alacsonyabb átlagos állomány hatásaként, valamint a hozamok csökkenése miatti megtakarításként alakult ki. A lakossági kincstárjegyek kamatkiadása 78 448,6 millió forintot tett ki, amely 14 351,2 millió forinttal haladta meg a tervet. A lakossági értékesítést kitűző sikeres adósságkezelési politikának, a lakossági kereslet növekedésének és a tervezetthez képest magasabb hiány miatt nagyobb finanszírozási igénynek a hatására, több lakossági kincstárjegy értékesítésére került sor, ami 16 858,1 millió forinttal növelte a kiadásokat. Ugyanakkor a tervezettnél jobban csökkenő hozamok 2506,9 millió forinttal kisebb kiadást eredményeztek, ezzel kismértékben ellensúlyozva a megnövekedett értékesítés okozta többletet.

Likviditáskezelési tevékenység keretében a napvégi Kincstári Egységes Számla (KESZ) sávbán tartására szolgálnak a repóügyletek. A repóügyletek kamatkiadásai 58,9 millió forintot tettek ki 2017-ben, amely az aktív repó állomány magas szintjének, valamint a kamatszint csökkenésnek köszönhetően 1248,9 millió forinttal elmaradt a tervezettől.

3. Cím: Egyéb költségek

Az adósság és követeléskezelés egyéb kiadásai cím együttes összege 50 347,3 millió forintot tett ki, amely 5750,2 millió forint többletkiadást jelentett az előirányzathoz képest. Ezen a címen az állam a forint- és deviza elszámolások, rulírozó devizahitelek rendelkezésre tartási díja, állampapír kibocsátások, az állampapírok lakossági értékesítése utáni jutalékot, valamint a forgalmazás egyéb költségeit fizeti ki (KELER díjak, tőzsdei díjak, nyomdaköltség stb.). E cím tartalmazza az állampapírok lakossági értékesítését támogató marketing-kommunikációs kiadások, valamint az adósság- és követelés-kezelés költségeinek előirányzatait is. Az előirányzat túlteljesülése döntően a tervet jelentősen meghaladó lakossági értékesítéshez kapcsolódó (értékesítési) jutalékkiadások növekedésének tudható be.

A piaci kibocsátásokhoz, hitelfelvetelekhez kapcsolódó forint- és devizajutalékok 47 255,5 millió forintot tettek ki 2017-ben, amelyek a tervkehez képest 5764,3 millió forinttal lettek magasabbak. Ezen belül a forintjutalékok esetében az értékesítési jutalékfizetéssel járó lakossági állampapíroknak a tervet jelentősen meghaladó értékesítése miatt lett az előirányzatnál 5892,6 millió forinttal magasabb a kifizetett jutalékok nagysága, ami 44 844,3 millió forintot tett ki. Ez az emelkedés a 2017-ben jelentősen csökkentett jutalékmértékek ellenére következett be, a felgyorsult értékesítés következtében. A devizajutalékok összege 128,3 millió forinttal maradt el a tervtől, és 2411,2 millió forintot tett ki. A csökkenést a tervkehez képest kisebb összegben megvalósult belföldi PÉMÁP devizakötvénykibocsátás okozta.

Az állampapírok lakossági értékesítését támogató kommunikációs kiadások összege 1935,9 millió forintot tett ki, ami minimális mértékben 14,1 millió forinttal elmaradt az előirányzattól. Az adósságkezelés költségei az előirányzattal egyezően 1155,9 millió forintot tettek ki.

BEVÉTELEK

A központi költségvetés adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételi összege 104 268,3 millió forint volt, amely 61 500,8 millió forint többletbevételt jelent a költségvetési előirányzathoz képest. A túlteljesítéshez a forintadósság és követelések kamatbevételi többlete 63 647,5 millió forinttal, az adósság és követeléskezelés egyéb kiadásai 2,1 millió forinttal járult hozzá, a deviza kamatbevétel pedig 2148,8 millió forinttal maradt el a tervezettől.

1. Cím: Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizában fennálló kamatbevételek és követelések összege elmaradt az előirányzathoz képest. A költségvetési előirányzat eredetileg 723,6 millió forint összegű kamatbevétellel számolt, ehhez képest a tényleges negatív bevétel 1425,2 millió forintot ért el.

A belföldi devizakötvények a P€MÁP és a Letelepdedési Magyar Államkötvény kamatbevétel összege 498,8 millió forinttal maradt el a tervezettől, összesen 206,7 millió forintos bevétel teljesült. A deviza kamatbevétel e címsorán a bevétel elsősorban a P€MÁP értékesítése során elszámolt felhalmozott kamatbevételből és árfolyamnyereségből származott. Az év folyamán a P€MÁP tervezettnél kisebb volumenű értékesítése és a tervhez képest kisebb kamatláb miatt alakult lényegesen alacsonyabban a bevétel a tervezettnél. A belföldi devizakötvények tényleges értékesítésének összege együttesen 212 969,7 millió forint volt, a tervezett 155 200,0 millió forinttal szemben.

Az egyéb devizaműveletek kamatelszámolásai címen kerültek elszámolásra a máshová nem sorolható devizaműveletekhez kapcsolódó kamatelszámolások, így a deviza swap műveletek kamata, a mark-to-market betétműveletek utáni kamatelszámolások és a negatív kamatelszámolások (utóbbiak 1631,9 millió forintot tettek ki 2017-ben). Ennek oka, hogy a tervezés során figyelembe volt euro-piaci kamatszintek az év során tovább csökkentek, valamint a jelentős pénzüpi kamatsökkentések következtében az MNB-nél elhelyezett betétekre negatív kamatláb került felszámításra.

2. Cím: Forintban fennálló adósság és követelések kamatbevételei

A forint államadósságból- és követelésekből származó kamatbevételek jelentős összeget, 105 691,4 millió forint bevételt értek el 2017-ben. A 63 647,5 millió forintos túlteljesülés döntően az államkötvény aukciókhoz és csereaukciókhoz kapcsolódik. Az államkötvények többszöri aukciós értékesítése, az államkötvények csereaukciója és az OTC ügyletek során az alacsony szintre csökkent piaci hozamok miatt az értékesítés árfolyamnyereséggel történt. A keletkező árfolyamnyereség és felhalmozott kamatbevétel 68 751,7 millió forinttal haladta meg az eredetileg tervezett szintet. A tervekhez képest az

aukciókon jelentkező igen jelentős érdeklődés miatt rendszeresen megemelésre került az értékesítés. Szintén emelte az értékesítést és így a kamatbevételeket a tervezett volument lényegesen meghaladó kötvénycsere program, amelynek keretében megvalósult a rövid futamidejű kötvények hosszabb futamidejű kötvényre történő cseréje.

A kincstárjegyek felhalmozott kamata 94,7 millió forintot tett ki, ami a kincstári hálózatban visszaváltott kincstárjegyek többletbevétele. A repóműveletekhez kapcsolódó kamatbevétel 124,5 millió forintot ért el, amely a tervekhez képest alacsonyabb hozamszint miatt 205,4 millió forinttal kisebb a tervezetthez képest.

A kamatbevételek további tétele a Kincstári Egységes Számla után az MNB által fizetett kamatból származik. Ezen a címen a tervezett 4943,0 millió forint kamatbevételhez képest jelentős csökkenés mutatkozott, 50,5 millió forint negatív bevétel keletkezett. Az MNB 2016 novemberétől 2017 szeptemberéig nem fizetett kamatot a KESZ állománya után, majd ezt követően ezen a jogcímen a HUFONIA index mértékével megegyező kamatot fizetett, ami 2017-ben nullához közeli negatív kamatot jelentett.

Az állampapírok értékesítését támogató kommunikációs kiadásokkal összefüggésben 2,1 millió forint összegű bevétel keletkezett, amely a magyar állampapírok népszerűsítését célzó 2016. évi marketingforgalomhoz kapcsolódóan utólag adott engedmény.

Budapest, 2018. augusztus ,, ”

V
Varga Mihály
miniszter

